

Onderwerp Rijkbegrotingsafspraken 2014

Steller H.H.J. Boer

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	(050) 367 76 65	Aantal Bijlage(n)	invullen	Ons kenmerk	BD 13.3978171
Datum	30 OKT 2013	Uw brief van		Uw kenmerk	-

Geachte heer, mevrouw,

Op vrijdag 11 oktober heeft het kabinet Rutte/ Asscher afspraken gemaakt met de Tweede Kamerfracties van D66, ChristenUnie en SGP over de Rijksbegroting 2014.

In deze raadsbrief hebben we de specifieke effecten voor de gemeenten in beeld gebracht. Daar waar mogelijk hebben we een doorvertaling gemaakt richting de gemeente Groningen. De kern van de informatie hebben we ontleend aan een VNG ledenbrief van 15 oktober 2013. Dit hebben we zoveel mogelijk aangevuld met gegevens voor de gemeente Groningen. Veel zaken moeten echter nog nader worden uitgewerkt.

Aan het einde hebben we nog extra informatie verwerkt over het definitief budget voor de gebundelde bijstandsuitkeringen (BUIG).

I. ALGEMEEN

In z'n algemeenheid leggen de begrotingafspraken 2014 de accenten op werkgelegenheid, beter onderwijs en een duurzame economie. De positie van gezinnen krijgt bijzondere aandacht.

De afspraken zijn onderverdeeld in lastenverlichting, lastenverzwaring en intensivering. Per saldo zijn er meer lastenverlichting ten gunste van de genoemde accenten en meer ombuigingen binnen sociale zekerheid en zorg.

Bij de effecten van de Miljoenennota 2014 hadden we al aangegeven dat het rijk verwacht dat gemeenten taken tegen lagere kosten kunnen uitvoeren, onder meer door een grotere verantwoordelijkheid neer te leggen bij de burger die het betreft. Met de nieuwe bezuinigingen binnen de zorg wordt deze uitdaging nog groter.

Gemeentefonds

Wat staat er in het Begrotingsakkoord?

Het begrotingsakkoord kent extra uitgaven waarvan de intensivering voor onderwijs van € 650 miljoen euro de grootste is. Tegelijkertijd wordt ook een aantal extra bezuinigingen aangekondigd, waaronder een extra korting op de ministeries. Via de trap op trap af systematiek leidt het akkoord tot een aanpassing van het gemeentefonds. Het negatieve accres in 2014 heeft te maken met het besluit om de onderwijsintensivering van 2014 al in 2013 uit te betalen. Voor de latere jaren leidt het akkoord tot een hogere uitkering uit het gemeentefonds.

Wat betekent dat de gemeente?

De consequenties voor Groningen zijn weergegeven in onderstaande tabel:

Begrotingsafspraken 2014	2014	2015	2016	2017	Struc.
Consequenties voor Groningen (per jaar)	-1.010	1.520	1.860	2.200	2.200

II. SOCIALE DOMEIN

Maatwerkvoorziening

Wat staat er in het Begrotingsakkoord?

In het Regeerakkoord werd afgesproken dat de volgende regelingen zouden worden afgeschaft:

- a) Wtcg (Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten)
- b) CER-uitkering (compensatie voor het verplicht eigen risico voor de zorgverzekering)
- c) Fiscale ondersteuning chronisch zieken en gehandicapten

In 2012 wordt door het rijk aan deze regelingen uitgegeven: Wtcg € 649 miljoen euro, CER € 200 miljoen euro, Fiscale ondersteuning € 492 miljoen euro. In totaal dus ruim € 1,3 miljard..

Het voornemen in het Regeerakkoord was om deze drie regelingen af te schaffen en de gemeenten een bedrag van € 766 miljoen over te hevelen naar gemeenten voor een maatwerkvoorziening waarmee gericht en rechtvaardiger inkomenssteun geboden zou kunnen worden voor mensen die dit nodig hebben.

Dit wordt nu herzien. De Fiscale ondersteuning chronisch zieken en gehandicapten blijft wel gehandhaafd. En wel voor een bedrag van € 438 miljoen. Dit was € 492 miljoen. Er is dus nog € 54 miljoen op in mindering gebracht.

Daarnaast blijft € 270 miljoen over voor de maatwerkvoorziening inkomenssteun.

Wat betekent dat voor de gemeente?

Dit is een grote afwijking van het Regeerakkoord waar nog sprake was van een bedrag van € 760 miljoen voor de maatwerkvoorziening. In de begroting 2014 van de gemeente Groningen is (conform septembercirculaire) opgenomen dat we in 2014 voor de maatwerkvoorziening 450 duizend euro van het rijk krijgen

Het komt er nu uiteindelijk op neer dat het rijk twee regelingen (Wtcg en CER) afschaft, daarmee € 849 miljoen bezuinigt, en de gemeente € 270 miljoen verstrekt voor een maatwerkvoorziening voor inkomensondersteuning. Dat is nog circa 30 % van de kosten van de beide afgeschafte regelingen.

In het verleden kwamen, volgens de VNG, de gelden in onvoldoende mate terecht bij die mensen die er behoefte aan hadden. Het regeerakkoord concludeerde terecht dat de enige manier om de middelen voor inkomensondersteuning wel terecht te laten komen bij de beoogde doelgroep, was om gemeenten ermee te belasten. Die kunnen immers naar de individuele omstandigheden kijken en maatwerk leveren, in plaats van het huidige "schot hagel". Dat het kabinet nu weer teruggrijpt op het oude, bewezen ineffectieve instrument, betekent dat een veel lager bedrag op dezelfde ineffectieve manier verdeeld wordt.

Voor uitgaven waarvoor een alternatieve mogelijkheid bestaat in de Wmo (onder andere uitgaven voor woningaanpassingen) worden van de fiscale aftrek uitgezonderd. We moeten de nadere uitwerking hiervan zien, maar het is mogelijk dat mensen die vanwege hun inkomenssituatie onder de Wmo niet in aanmerking komen voor een woningaanpassing, de kosten hiervoor nu ook niet kunnen aftrekken van de belasting.

MEE-budget*Wat staat er in het Begrotingsakkoord?*

In het begrotingsakkoord wordt het MEE-budget met € 25 miljoen gekort. Het takenpakket van de MEE organisaties wordt versoberd.

Wat betekent dat voor de gemeente?

Cliëntondersteuning is al sinds 2007 een wettelijke gemeentelijke taak. Gemeenten hebben lang op de bijbehorende gelden moeten wachten. Nu duidelijk was dat gemeenten per 2015 hun integrale verantwoordelijkheid voor cliëntondersteuning kunnen gaan oppakken, wordt overal in het land door gemeenten en MEE-organisaties intensief samengewerkt. Cliëntondersteuning gaat in de nieuwe Wmo een belangrijke rol spelen. Dat het budget voor cliëntondersteuning dat per 2015 naar gemeenten overgaat (circa €180 miljoen) nu zonder vooraankondiging en zonder opgaaf van redenen met € 25 miljoen wordt verlaagd, zet dit gezamenlijke voorbereidingsproces onder grote druk.

Hervorming Langdurige Zorg

Wat staat er in het Begrotingsakkoord?

De budgetten bedoeld voor de transitiekosten hervorming langdurige zorg worden oplopend van € 65 miljoen tot € 95 miljoen gekort. Het betreffen gelden die vrijvallen als gevolg van veranderingen in de AWBZ (€ 25 miljoen), in- en uitvoeringskosten (€ 25 miljoen) en de vergoeding voor inventariskosten voor zorginstellingen (oplopend tot € 45 miljoen).

Wat betekent dat voor de gemeente?

De regel zorginfrastructuur is bedoeld voor het dekken van kosten voor voorzieningen die nodig zijn voor het leveren van extramurale AWBZ-zorg. Aangezien een deel van die zorg (beschermd wonen, begeleiding en verzorging) naar gemeenten over gaat, treft de korting van € 25 miljoen ook gemeenten. In welke mate dit het geval is zal blijken als het kabinet nadere toelichting geeft. Nadere uitleg is ook nodig met betrekking tot de korting van € 25 miljoen op de in- en uitvoeringskosten. Wij gaan er van uit dat het hier niet de gelden betreft voor gemeenten, maar gelden die het Rijk zelf nodig heeft voor de transitieondersteuning. Door hierop te korten wordt het effectief en gericht ondersteunen van gemeenten, aanbieders en cliëntenorganisaties onder druk gezet.

Onderwijs

Wat staat er in het Begrotingsakkoord?

Om op korte termijn de onderwijskwaliteit te verbeteren wordt in 2013 € 650 miljoen beschikbaar gesteld voor de lumpsum. Structureel is € 175 miljoen beschikbaar. Dit houdt in dat ingezet wordt op:

1. Betere leraren en schoolleiders in basis-en voortgezet onderwijs. Dit moet zittenblijven beperken en zorgen voor een snellere doorstroom naar het juiste opleidingsniveau en de juiste opleiding. Dit geeft een impuls aan de kwaliteit van het onderwijs.
2. Extra geld voor conciërges en klassenassistenten waardoor leraren meer tijd aan onderwijs kunnen besteden.
3. Het LWOO (Leerweg ondersteunend onderwijs) en PRO (praktijkonderwijs) worden samengevoegd in het passend onderwijs.
4. Extra onderwijstijd wordt verlengd door onder meer zomerscholen en schakelklassen. Dit moet zittenblijven voorkomen.
5. Extra investeringen in het technisch praktijkonderwijs dit moet knelpunten op de arbeidsmarkt oplossen.
6. Geld is beschikbaar voor onder meer de open competitieve programma's van NWO. Tenminste de helft zal worden ingezet voor de Rijkscofinancieringsbehoefte voor Horizon 2020.
7. Voor 2015 en 2016 is € 20 miljoen beschikbaar om de kwaliteit van kleine scholen te verbeteren.
8. Om op korte termijn de onderwijskwaliteit te verbeteren wordt in 2013 650 mln. beschikbaar gesteld voor de lumpsum. Structureel is € 175 miljoen beschikbaar.

Verder worden de gratis schoolboeken behouden. De maatregel “afschaffen gratis schoolboeken” wordt teruggedraaid.

Wat betekent dat voor de gemeente?

Deze impuls ondersteunt de inzet voor verbetering van de kwaliteit in het onderwijs en het onderwijskansenbeleid. We verwachten dat deze kwaliteitsimpuls positief doorwerkt in de uitwerking van het onderwijspact dat we met het brede onderwijsveld van voorschoolse instellingen tot universiteit hebben gesloten. Daarin hebben we onze gezamenlijke ambitie vastgelegd om voor ‘Groningen Onderwijsstad’ het onderwijs in Groningen op een hoger plan te brengen en een uitstekend leerklimaat te realiseren. De extra investeringen passen hierin.

Het is nog niet duidelijk hoeveel van de € 650 miljoen richting de Stad gaat. Al eerder is besloten dat scholen in het kader van de algemene afoming rijks gelden € 265 miljoen ontvangen, waarvan naar verwachting € 3 miljoen naar de Stad gaan en structureel € 1,75-2 miljoen van de € 175 miljoen. Deze bedragen mogen scholen vrij besteden en voor de algehele exploitatie inzetten. In onze huisvestingnota hebben we al aangegeven dat de gemeente vanaf 2015 niet meer verantwoordelijk is voor het onderhoud van de scholen. Wel voor de nieuwbouw en uitbreiding. Het lijkt ons echter wel een aanbeveling om scholen te vragen om bij de prioriteitstelling van de besteding ook rekening te houden met de kwaliteit van de huisvesting.

De extra investering in technisch onderwijs kan leiden tot een groter technisch aanbod waardoor er tegemoet kan worden gekomen aan de vraag op de arbeidsmarkt.

Prikkelwerking inkomensdeel WWB/aanscherpen alimentatie

Wat staat er in het Begrotingsakkoord?

Het Rijk wil een betere prikkelwerking in de WWB die vanaf 2015 tot een besparing zou moeten leiden doordat meer gemeenten actief proberen het aantal bijstandsontvangers te beperken. Daarnaast worden de alimentatieregels zodanig aangepast dat de uitgaven aan de bijstand dalen. Dit behelst een afname van het macro-budget van de bijstand voor de gemeenten.

Wat betekent dat voor de gemeente?

Toegerekend naar gemeente Groningen gaat dit om ca.€ 3,7 miljoen euro (2015) en € 4,8 miljoen euro in de jaren daarna. De VNG wil betrokken worden bij de ontwikkeling van instrumentarium voor de aanpassing van de alimentatieregels, zodat helder wordt in hoeverre de beoogde besparing per jaar ook reëel is.

Mensen met een beperking

Wat staat er in het Begrotingsakkoord?

Werkgevers in de marktsector stellen zich garant om in 2014 reeds 5 duizend mensen met een beperking aan het werk te helpen. Dit is een verdubbeling van de eerdere toezegging. De beoordeling of het quotum in werking dient te treden wordt vervroegd naar eind 2015.

Wat betekent dat voor de gemeente?

Het kabinet heeft nog geen afspraken gemaakt met overheidswerkgevers.

Herziening Ontslagrecht

Wat staat er in het Begrotingsakkoord?

Het kabinet wil de herziening van het ontslagrecht een half jaar eerder laten ingaan dan oorspronkelijk gepland: op 1 juli 2015 in plaats van 1 januari 2016.

Wat betekent dat voor gemeenten?

Aangezien het kabinet de normalisatie van het ontslagrecht tegelijk wilde laten ingaan, is het nu mogelijk dat ook de normalisatie op 1 juli 2015 ingaat. Dit staat echter niet expliciet in de begrotingsafspraken.

Werkbedrijven

Wat staat er in het Begrotingsakkoord?

Het Rijk stimuleert gemeenten aan om de oprichting van werkbedrijven spoedig ter hand te nemen.

Wat betekent dat voor de gemeente?

De VNG is van mening dat goede praktische en resultaatgerichte afspraken belangrijker zijn dan nieuwe instituties.

Jeugdwerkloosheid

Wat staat er in het Begrotingsakkoord?

Met de extra middelen uit de lastenverlichting wordt de premiekortingsregeling voor uitkeringsgerechtigden aangepast. Het Rijk stelt € 100 miljoen in 2014 en € 200 miljoen in 2015 beschikbaar voor verbetering van de arbeidsmarktpositie van jongeren.

Wat betekent dat voor de gemeente?

Dit is in lijn met het actieplan Jeugdwerkloosheid. Deze gelden kunnen daaraan worden toegevoegd, maar of dit gebeurt is nog niet geheel duidelijk.

Sectorplannen

Wat staat er in het Begrotingsakkoord?

Een derde van het geld voor de sectorplannen wordt gereserveerd voor de bestrijding van jeugdwerkloosheid. In de volgende tranche (de tweede tranche in 2014) is het niet meer mogelijk om subsidie aan te vragen voor vervroegde uittrekking.

Wat betekent dat voor de gemeente?

Dit betekent dat er minder budget is voor onderdelen van sectorplannen die zich niet richten op de bestrijding van jeugdwerkloosheid. In de tweede tranche kunnen gemeenten geen subsidie aanvragen voor maatregelen waarvan vervroegde uittreding een onderdeel is.

III. RUIMTELIJK-ECONOMISCH DOMEIN

De gevolgen van dit akkoord voor de ruimtelijk-economische sector zijn:

- Verlenging lage BTW voor verbouw en onderhoud
- Kazerne Assen blijft open (goed voor de werkgelegenheid in de Regio Groningen-Assen)
- Lagere lasten voor het bedrijfsleven
- Zelfstandigenaftrek ZZP-ers (economie) blijft gehandhaafd.

BUIG

Eind september 2013 zijn het definitief budget voor de gebundelde bijstandsuitkeringen (BUIG) 2013 en het voorlopige budget voor 2014 bekend gemaakt. Deze bekendmaking heeft voor beide jaren tot een verbetering van het verwachte resultaat geleid.

Resultaat 2013

We verwachten dat het resultaat op de BUIG met € 3,5 miljoen verbetert ten opzichte van VGR 2013-2. Deze bijstelling heeft de volgende oorzaken:

- Het Rijk heeft het definitieve macrobudget met € 59,2 miljoen verhoogd. Deze verhoging is grotendeels het gevolg van de bijstelling van de werkloosheidsraming voor 2013. Een deel van de budgettoename (2,3 miljoen euro) wordt gereserveerd voor uit te keren aanvullende uitkeringen. Ten opzichte van het voorlopige budget wordt per saldo 56,9 miljoen euro meer over gemeenten verdeeld. Voor Groningen leidt dit tot een stijging van het budget van € 1,5 miljoen.

- In VGR 2013-2 werd uitgegaan van een toename van het bijstandsvolume in Groningen met 1.350 klanten. Deze prognose paste in het beeld tot en met juni en sloot aan bij de prognose van het Rijk. Een vergelijking op basis van CBS cijfers liet zien dat de procentuele toename van het bijstandsvolume in Groningen in de eerste helft van 2013 gelijke tred hield met de landelijke ontwikkeling.

In augustus en september is het bijstandsvolume in Groningen en andere grote gemeenten gedaald. Op basis van de toename van het aantal klanten tot en met september gaan wij voor Groningen uit van een groei in heel 2013 van 850 klanten. Mocht de klantontwikkeling in het laatste kwartaal afwijken dan heeft dit slechts een beperkte invloed op de lasten in 2013. Als gevolg van deze minder sterke toename van het aantal bijstandsklanten in 2013

verwachten wij in 2013 € 2,1 miljoen euro minder uit te geven aan bijstandsuitkeringen ten opzichte van VGR 2013-2.

- Een bijstelling van per saldo € 0,1 miljoen nadelig treedt op doordat de uitgaven op andere regelingen lager uitvallen en tegelijkertijd minder terugvorderingen worden opgevoerd dan geprognoseerd.

Het definitieve resultaat op de BUIG maakt onderdeel uit van het rekeningresultaat 2013.

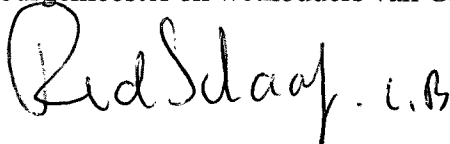
Resultaat 2014

We verwachten dat het resultaat op de BUIG met € 2,5 miljoen verbetert ten opzichte van de ontwerpbegroting 2014. Deze bijstelling wordt veroorzaakt door een stijging van het aandeel van de gemeente Groningen in het macrobudget van 2,63% in 2013 naar 2,67% in 2014. Dit aandeel kan in de loop van 2014 niet meer wijzigen. In de prognose van het resultaat is rekening gehouden met een correctie op het macrobudget 2014 als gevolg van een minder sterke toename van het bijstandsvolume in 2013.

VERVOLG

Bovenstaande effecten van de begrotingsafspraken worden verwerkt in de reguliere producten van de planning en control cyclus 2014. De Voorjaarsbrief 2014 en de eerste voortgangsrapportage 2014 zijn de eerste producten waarin alle financiële effecten, waaronder ook deze in de brief genoemde, zijn verwerkt.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

L. P.